

ORGANIZACIJE PROIZVOĐAČA I ZAJEDNIČKO UREĐENJE TRŽIŠTA PROIZVODIMA RIBARSTVA

Zajedničko uređenje tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture bila je prva komponenta zajedničke ribarstvene politike (ZRP). Suočeno s nedavnom krizom u sektoru ribarstva imalo je ograničeno područje primjene zbog prirode svojih intervencijskih mehanizama i oskudnih sredstava koja su im dodijeljena, što je dovelo do sveobuhvatne reforme kojom je utvrđen novi temelj za zajedničko uređenje tržišta i cijelu zajedničku ribarstvenu politiku od 2014. Revidiranim zajedničkim uređenjem tržišta poboljšava se nadzor tržišta, sigurnost hrane te informiranje potrošača, čime se potiče razvoj stavljanja na tržište regionalnih proizvoda.

PRAVNA OSNOVA

Članak 42. i članak 43. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Uredba (EU) br. 1379/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture, izmjeni uredbi Vijeća (EZ) br. 1184/2006 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 104/2000.

CILJEVI

Zajedničkim uređenjem tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture utvrđuje se sustav cijena i intervencija radi uređenja tržišta Unije za proizvode ribarstva. Njegovi ciljevi su:

- ispravljanje najštetnijih učinaka neravnoteže između ponude i potražnje
- stabilizacija cijena radi osiguranja minimalnih prihoda ribarima
- promicanje opće konkurentnosti ribarske flote Unije na svjetskim tržištima.

Instrumenti zajedničkog uređenja tržišta su:

- povlačenje s tržišta Unije
- postupci prijenosa
- samostalno povlačenje i prijenosi organizacija proizvođača, uključujući paušalne naknade i premije
- privatno skladištenje
- posebne odredbe za tunu.

Svi ti mehanizmi usredotočeni su na organizacije proizvođača, a većina ih se nalazi u sedam država članica: u Španjolskoj, Italiji, Francuskoj, Ujedinjenoj Kraljevini, Njemačkoj, Portugalu i Nizozemskoj. Postoje uglavnom na razini lokalnog ribolova i u manjoj mjeri u sektoru priobalnog ribolova i akvakulture. Njihov je cilj poboljšanje marketinga vlastitih proizvoda. U tu svrhu mogu poduzeti mjere kao što su:

- planiranje proizvodnje i njezino usklađivanje s potražnjom, posebno provedbom plana ulova
- promicanje koncentracije ponude
- stabilizacija cijena
- promicanje metoda kojima se potiče održiv ribolov.

Izdaci za intervencije postupno se smanjuju, uglavnom zbog smanjenja troškova naknada za operativne programe i povlačenje s tržišta Unije, a oni su bili među najčešće korištenim intervencijskim mehanizmima. Postupci prijenosa po troškovima potisnuli su s prvog mjesta povlačenja s tržišta Unije.

Stanje resursa i porast cijena goriva mogu ograničiti kratkotrajnu uporabu intervencija zajedničkog uređenja tržišta. Četiri države članice koje najviše koriste instrumente zajedničkog uređenja tržišta su Francuska, Španjolska, Portugal i Irska. Njihovo je korištenje u porastu u prve tri zemlje, ali je u Irskoj u padu. Druge države članice, Ujedinjena Kraljevina, Danska, Njemačka, Švedska, Italija i Belgija, također upotrebljavaju intervencije zajedničkog uređenja tržišta, ali su njihovi troškovi znatno manji od troškova u četiri prethodno navedene zemlje.

Radi promicanja razvoja sektora ribarstva, skupine koje uključuju predstavnike proizvodnje, marketinga i prerađivačkog sektora mogu tražiti da ih države članice priznaju kao međustrukovne organizacije. Države članice mogu ih priznati pod nadzorom Komisije. Priznate su samo četiri međustrukovne organizacije i one djeluju na državnoj razini: Comité Interprofessionnel des Produits de l'Aquaculture, C.I.P.A. (Francuska), INTERATÚN (Španjolska), AQUAPISCIS (Španjolska) i O.I. FILIERA ITTICA (Italija).

U sklopu reforme zajedničke ribarstvene politike 2014. smatralo se da je potrebna opsežna reforma zajedničkog uređenja tržišta, pri čemu bi tržišno usmjereni instrumenti izravno ili neizravno doprinosili postizanju glavnih ciljeva zajedničke ribarstvene politike. Radi suočavanja s prekomjernim ribolovom i neodrživim praksama te radi udaljavanja od proizvodnih strategija koje se temelje samo na količini, novim zajedničkim uređenjem tržišta, kako je bilo naglašeno u Prijedlogu uredbe o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture ([COM\(2011\)0416](#)), pružila bi se potpora:

- uređenju sektora, jačanju uloge organizacija proizvođača i njihova zajedničkog upravljanja pravima pristupa te djelatnostima proizvodnje i marketinga kao ključnim elementima provedbe zajedničke ribarstvene politike
- tržišnim mjerama kojima se povećava pregovaračka moć proizvođača (u ribarstvu i akvakulturi), poboljšavaju prognoziranje, sprečavanje kriza na tržištu i upravljanje njima te jača transparentnost i efikasnost tržišta

- zajedničkim tržišnim normama kojima se utvrđuju standardne karakteristike za proizvode ribarstva koji se prodaju u EU-u i primjenjuju u skladu s mjerama očuvanja, osmišljenima za poticanje transparentnog unutarnjeg tržišta na kojem se nude visokokvalitetni proizvodi
- tržišnim poticajima i premijama za održive prakse; partnerstvima za održivu proizvodnju, iskorištavanje resursa i potrošnju; certificiranju (ekološka oznaka), promidžbi i pružanju informacija potrošačima
- dodatnim tržišnim mjerama u pogledu odbacivanja ulova
- informacijama o tržištu: Komisija je uspostavila Europski tržišni opservatorij za proizvode ribarstva i akvakulture kako bi se doprinijelo transparentnosti i efikasnosti tržišta.

PROIZVOĐAČI U SKLOPU MALOG RIBOLOVA

U EU-u je mali priobalni ribolov definiran^[1] kao ribolov koji obavljaju plovila čija ukupna duljina ne prelazi 12 metara koja djeluju u skladu s ograničenjem ribolova po danu u trajanju do 24 sata i koja ne koriste vučnu ribolovnu opremu.

Godine 2013. postojale su 232 organizacije proizvođača u 17 država članica EU-a, od čega ih je 188 bilo u području malog ribolova. Najveći broj organizacija proizvođača postoji u Italiji (39), Španjolskoj (33), Francuskoj (24) i Ujedinjenoj Kraljevini (21). Revidirano zajedničko uređenje tržišta predstavlja veliku mogućnost za proizvođače u području malog ribolova da dobiju bolji pristup tržištu i uspješno konkuriraju uvoznim ili industrijskim proizvodima ribarstva. Kao dio ciljeva i strukture zajedničkog uređenja tržišta mogle bi se provesti brojne mjere, na primjer razvoj banke statističkih podataka za mali ribolov u EU-u, uvođenje podrške i kontinuirana potpora udruženjima za marketing, stvaranje logotipa malog ribolova, sastavljanje popisa kriterija za mali ribolov te posebno označivanje i promidžbene kampanje za proizvode malog ribolova. Naposljetku, cilj je potrošačima pružiti mogućnost za kupovinu svježih, sigurnih i održivih proizvoda te zajamčiti prihvatljiv prihod lokalnim ribarima koji se bave malim ribolovom.

ULOGA EUROPSKOG PARLAMENTA

Zajedno s kasnijim usvajanjem reformirane osnovne uredbe o zajedničkoj ribarstvenoj politici i novim Europskim fondom za pomorstvo i ribarstvo sustav zajedničkog uređenja tržišta predstavlja temelj za najnoviju reformu europskog sektora ribarstva.

Pravni akt o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture donosi se redovnim zakonodavnim postupkom, što znači da Vijeće i Parlament imaju podijeljenu nadležnost za njegovo donošenje.

Pravni tekst akta odnosi se na brojne delegirane i provedbene akte^[2]. Oni čine sekundarno zakonodavstvo^[3] potrebno za primjenu temeljnog zakona. Kao glavna

[1] Uredba (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo, članak 3. stavak 2. podstavak 14., SL L 149, 20.5.2014., str. 1.

[2] „Pravni akti Europske unije” <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=uriserv%3Aai0032>

[3] https://ec.europa.eu/info/amending-and-supplementary-acts-0_en

izvršna vlast EU-a Komisija je nadležna za usvajanje akta, dok su Parlament i Vijeće kao suzakonodavci nadležni za nadzor^[4] sekundarnog zakonodavstva na osnovi čitanja temeljnog zakona. Komisija će podnijeti izvješće Parlamentu i Vijeću o ishodu primjene Uredbe o zajedničkom uređenju tržišta prije kraja 2022. godine.

Istraživanja za odbor PECH:

- DG IPOL, studija od 15. travnja 2016. naslovljena: „Tržišta za mali ribolov: vrijednosni lanac, promidžba i označivanje”^[5]
- DG IPOL, studija od 16. rujna 2013. naslovljena: „Usklađenost uvoza proizvoda ribarstva i akvakulture sa zakonodavstvom EU-a”^[6]
- Kratko izvješće knjižnice Europskog parlamenta od 7. rujna 2012. naslovljeno: „Reforma zajedničke ribarstvene politike (ZRP)”^[7]

Parlament je nedavno donio dvije rezolucije koje su relevantne za to područje:

- Rezoluciju od 29. svibnja 2018. o optimizaciji vrijednosnog lanca u sektoru ribarstva EU-a^[8]
- Rezoluciju od 30. svibnja 2018. o provedbi kontrolnih mjera za utvrđivanje usklađenosti proizvoda ribarstva s kriterijima za pristup tržištu EU-a^[9].

Priit Ojamaa
05/2019

---

[4] „Efikasnije donošenje zakona: pitanja i odgovori o novim delegiranim aktima”, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=en&type=IM-PRESS&reference=20100323BKG71187>

[5] http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573443/IPOL_STU%282016%29573443_EN.pdf

[6] http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/etudes/join/2013/513968/IPOL-PECH_ET%282013%29513968_EN.pdf

[7] http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2012/120339/LDM_BRI%282012%29120339_REV1_EN.pdf

[8] Usvojeni tekstovi, [P8_TA\(2018\)0210](#).

[9] Usvojeni tekstovi, [P8_TA\(2018\)0223](#).

